

Transportsystemet i förändring Möjliga framtider och vägar dit

Lärpass Reglabs årskonferens

12 mars 2026

SALTO: Samverkansbaserade och sektorsövergripande lösningar
för transportsystemets energi- och klimatomställning

Transportsystemets förändring

Vikten av att vi ställer om till hållbara transporter

- Scenarion för omställningen
- Utveckla och testa lösningar

Lärpasset leds av Region Örebro län,
Chalmers Industriteknik och Trivector
Mobility.

Lärpass – omställning, scenarion och lösningar

Ni ska få en övergripande bild av projektet och scenarion som tagits fram där.

Sedan blir det ett interaktivt arbete utifrån de framtagna scenarierna.

Diskussion om backcasting och lösningar som kan ta oss från nuläge till önskat läge.

Samverkansbaserade och sektorsövergripande lösningar för transportsystemets energi- och klimatomställning

Projektets parter:

- Energiforsk
- Trivector Mobility
- Chalmers Industriteknik
- 2030-sekretariatet
- Region Örebro län

Projektperiod:

2025-2027

Finansieras av Energimyndigheten

Vad och varför?

Snabb omställning ett hållbart transportsystem med minskade koldioxidutsläpp och ökad energieffektivitet krävs för att möta internationella och nationella klimatmål

Omställningen till ett hållbart och effektivt transportsystem kräver ett **sektorsövergripande systemperspektiv**: Transportsystemet, energisystemet, samhället i stort

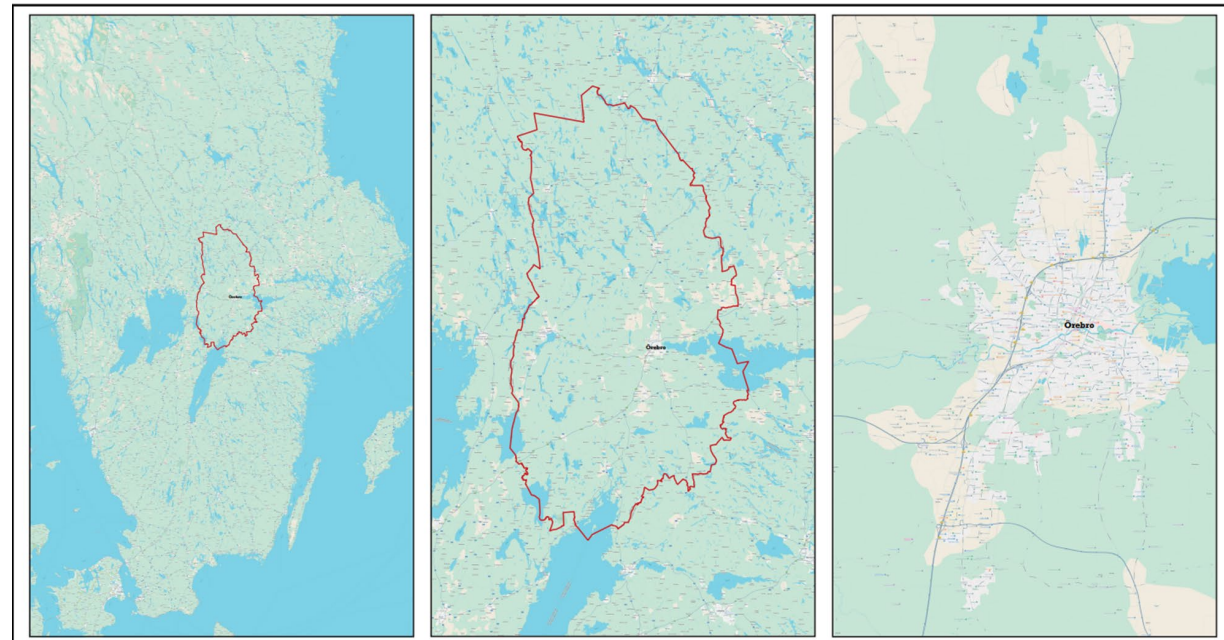
Syftet med SALTO är att utveckla, testa och utvärdera **integrerade lösningar** som påskyndar omställningen till ett hållbart, rättvist och effektivt transportsystem i Sverige med Örebro län som utgångspunkt

Projektet ska bidra med kunskap, erfarenheter och inspiration

Systemperspektivet som utgångspunkt

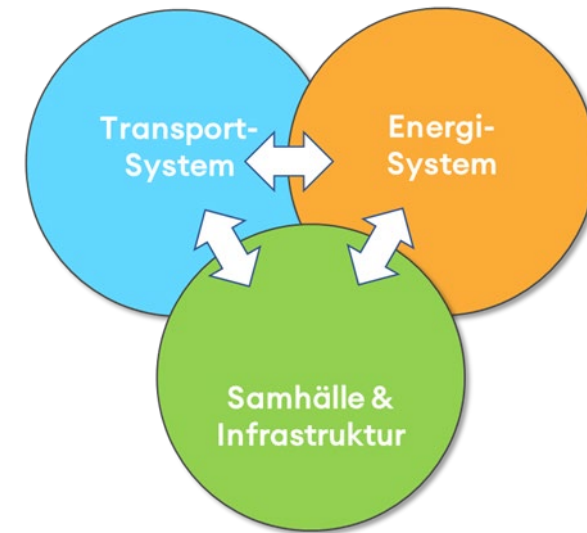
- Örebro län i sitt sammanhang – **transporter** inom, till och från länet
- Städer och landsbygder
- Olika typer av transportslag
- Såväl korta resor som långväga transporter
- Såväl gods- som persontransporter

Goda förutsättningar i transportinfrastruktur och kommunikationer för gods- och persontransporter och kommande förbättrade järnvägsförbindelser Oslo - Stockholm.

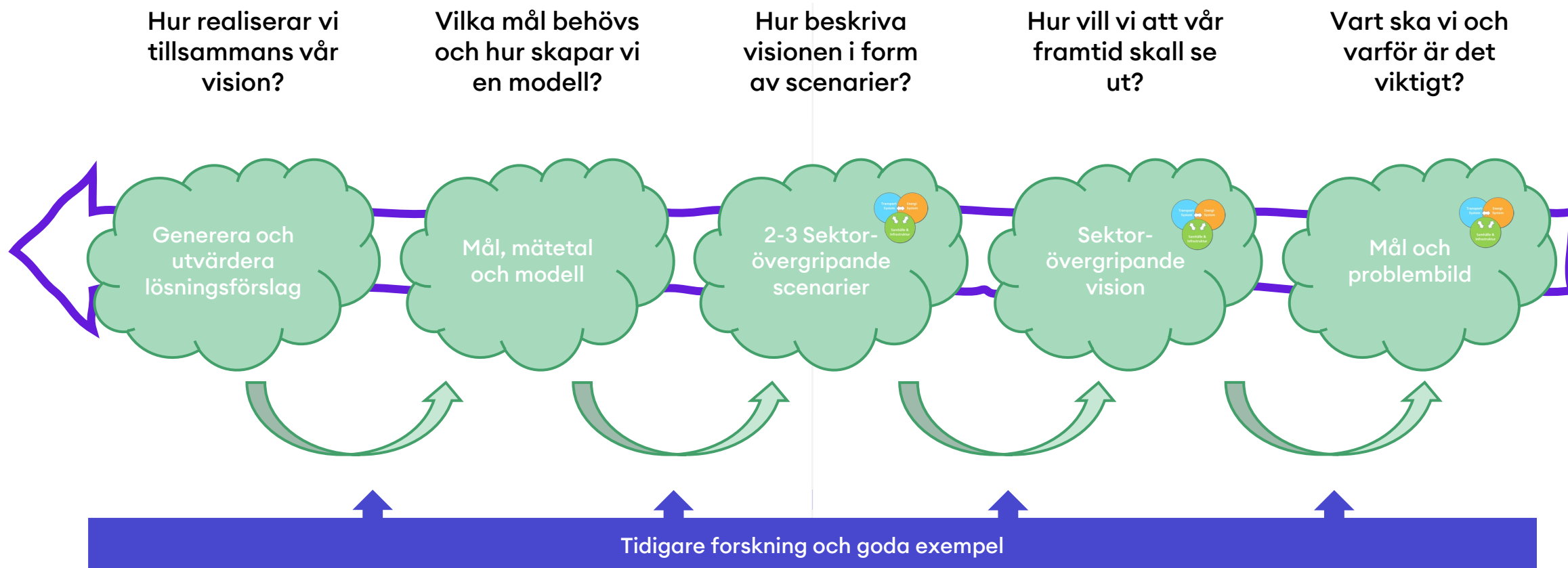
Systemperspektivet som utgångspunkt

- Sektorsperspektivet: transportsystemet, energisystemet, samhället
- Aktörer och intressenter
- Region Örebro län, Länsstyrelsen, Trafikverket, kommunerna med fokus på Örebro, Hallsberg, Kumla och Karlskoga, Energimyndigheten, BRO inkl nätverk, transportbranschen, stora arbetsgivare, energi och nättaktörer, Örebro Airport

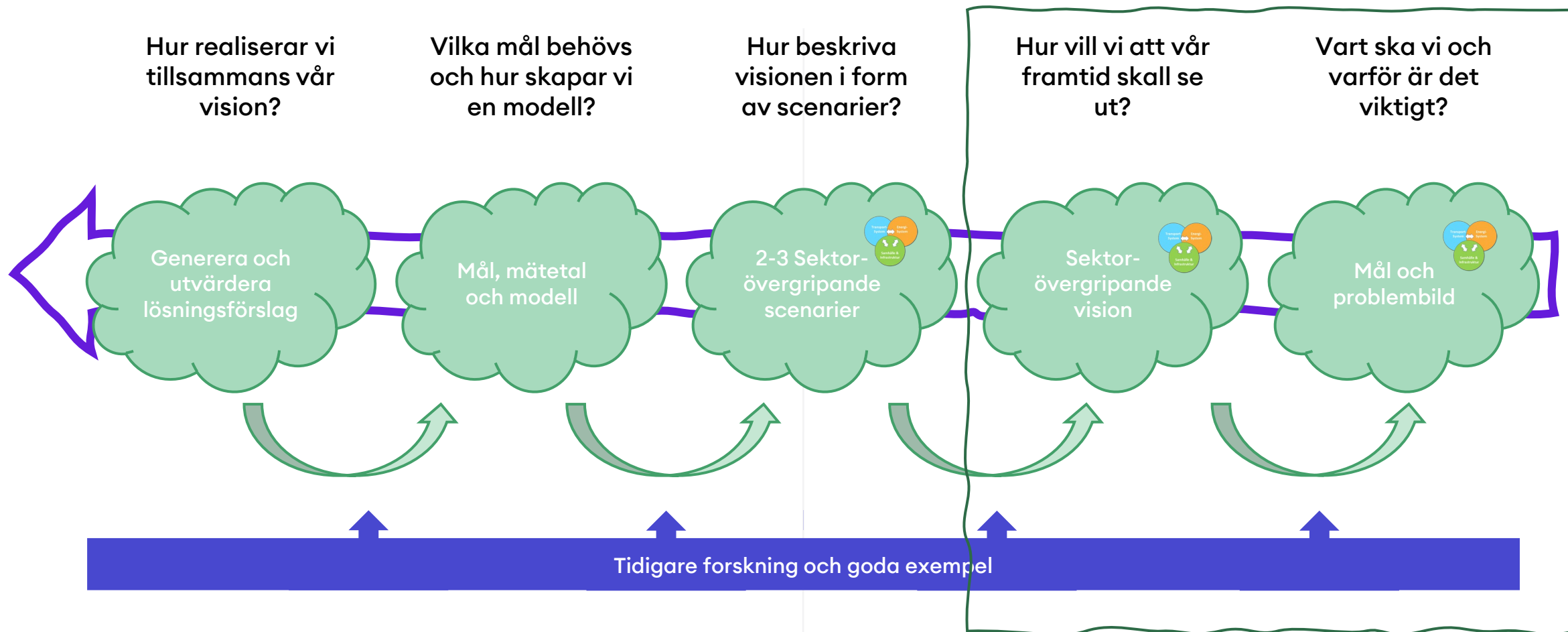

Ett komplext system – dynamiskt, beroenden, svåröverskådligt – kräver **integrerade lösningar**: teknik, men också samverkan och processuella styrmedel

Backcasting i sektorövergripande samverkan

AP2: Hållbar tvärsektoriell vision för transportsystemets energi- och klimatomställning i Örebro län

Vad är en vision?

En vision är en **positivt laddad föreställning** om en önskad framtid. Visionen har **två huvudkomponenter**

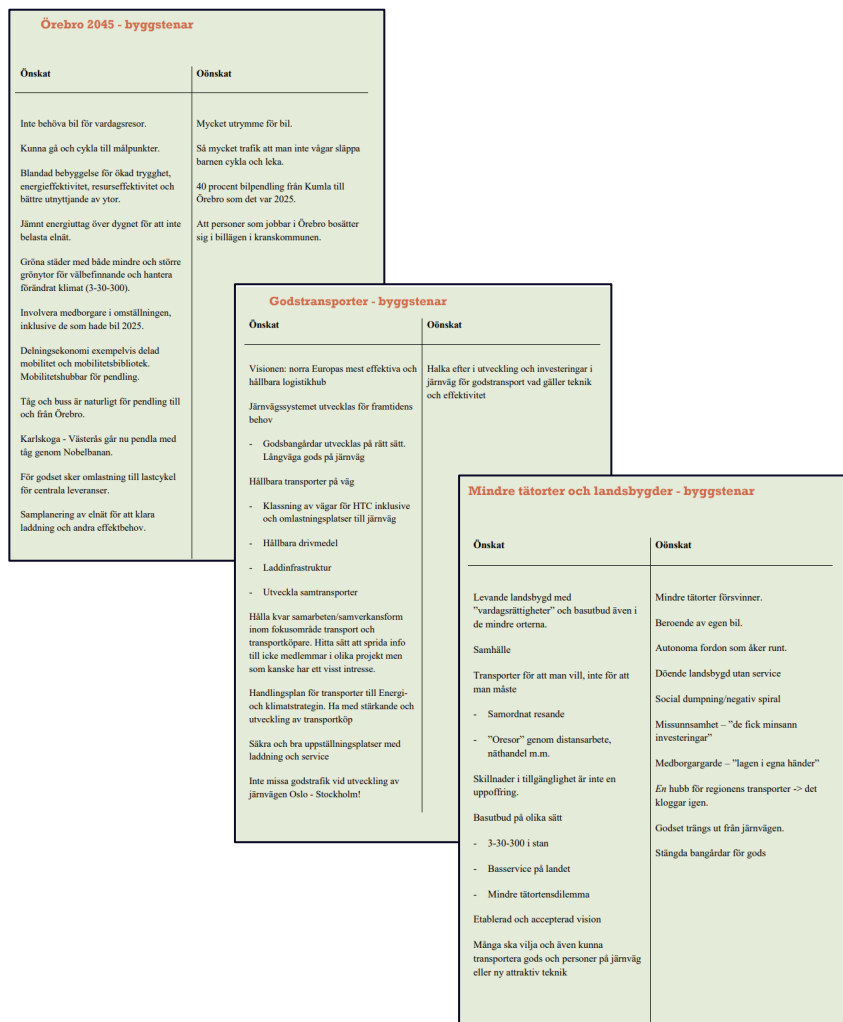
den skapar **mening, ger identitet, tro, vägledning och inspiration**

samtidigt är det **ett fokuserat mål med tydliga förväntningar** som (förhoppningsvis) **leder till engagemang.**

Collin och Porras, 1996 se Lindgren och Bandhold, Scenario Planning,

Visionens byggstenar

Örebro – en hållbar och levande stad i rörelse

Örebro 2045 är en stad i mänsklig skala – där mobilitet, boende, grönska och energi samspelar för att skapa en trygg, levande och hållbar framtid

Livskraftiga landsbygder och mindre tätorter i Örebro län

Örebro län 2045 är ett sammanflätat nät av livskraftiga platser – där landsbygdens potential har tagits tillvara, de mindre tätorterna fått en tydlig roll, och där mobilitet, service och hållbar teknik knyter samman människor utan att skapa beroenden. Här är det möjligt att välja att bo på landet.

Hållbara och effektiva godstransporter i Örebro län

Framtidens godstransporter i Örebro län är hållbara, effektiva och pålitliga. Örebro län är en föregångare i det gröna logistikskiftet.

Visionen

År 2045 är Örebro län en plats där människor trivs och har en vardag som fungerar. Genom att samhällets strukturer stödjer kloka val har nya beteenden och vanor slagit rot – där klimatnytta, livskvalitet och tillgänglighet går hand i hand. Näringslivet är konkurrenskraftigt och flöden i och mellan platser, inom länet och ut mot omvärlden är såväl effektiva som hållbara.

Sömlösa, hållbara och intelligenta rese- och transportkedjor

Människor i rörelse – hållbart och tillgängligt för alla

Örebroregionen är 2045 en plats som attraherar näringsliv med ambition – där hållbarhet är en självklar del av affären

Örebro – en hållbar och levande stad i rörelse

Örebro 2045 är en stad i mänsklig skala – där mobilitet, boende, grönska och energi samspelar för att skapa en trygg, levande och hållbar framtid

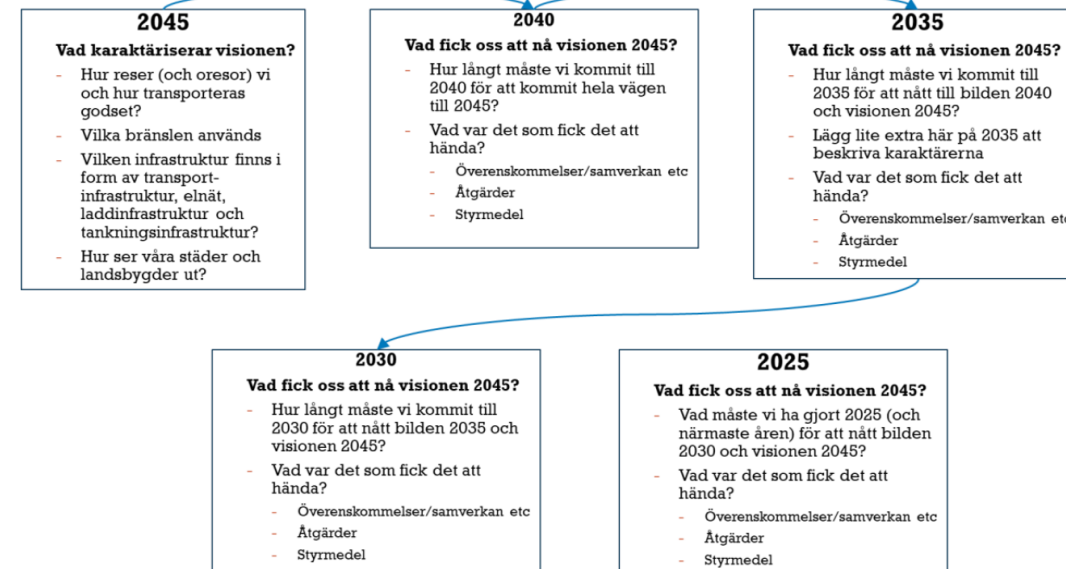
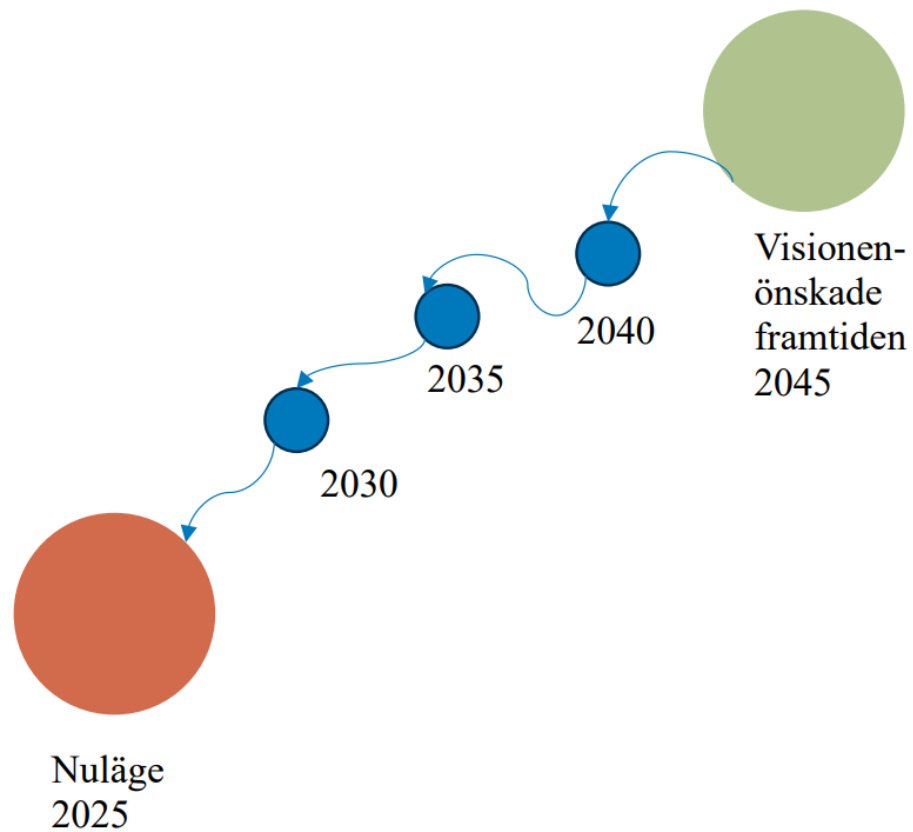
Livskraftiga landsbygder och mindre tätorter i Örebro län

Örebro län 2045 är ett sammanflätat nät av livskraftiga platser – där landsbygdens potential har tagits tillvara, de mindre tätorterna fått en tydlig roll, och där mobilitet, service och hållbar teknik knyter samman människor utan att skapa beroenden. Här är det möjligt att välja att bo på landet.

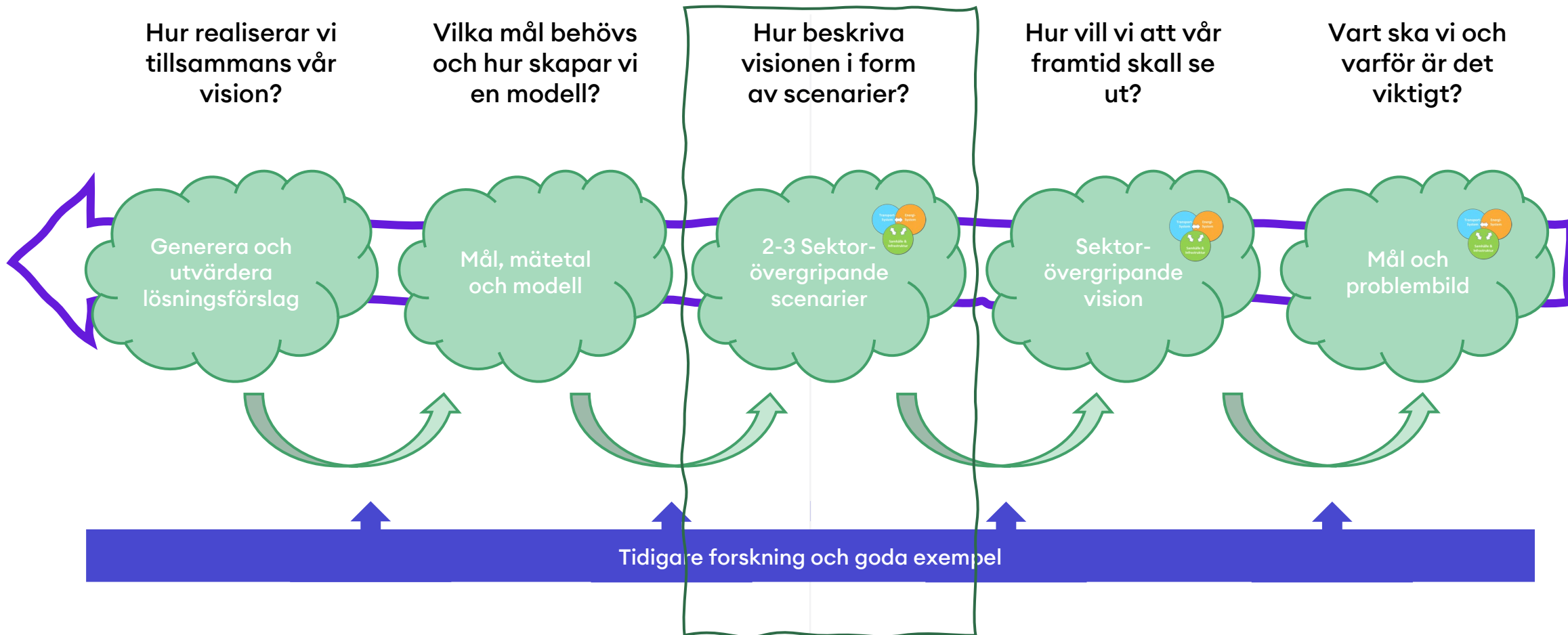
Hållbara och effektiva godstransporter i Örebro län

Framtidens godstransporter i Örebro län är hållbara, effektiva och pålitliga. Örebro län är en föregångare i det gröna logistikskiftet.

Backcasting

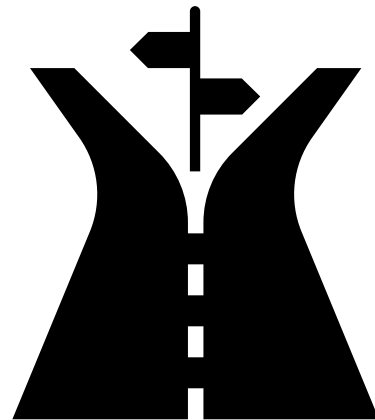
Utveckling av scenarier

Scenarier

I linje med vårt val av backcasting som metod har vi utvecklat scenarier som leder från 2026 till vår vision för 2045.

Scenarierna beskriver de utvecklingsvägar – det vill säga de beslut, vägval eller händelser – som kan leda från nuet till ett framtida tillstånd.

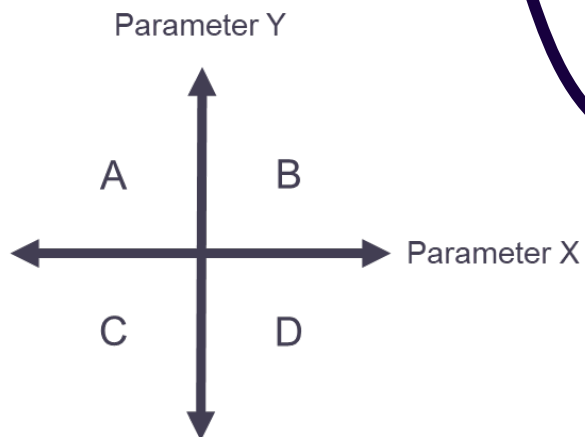
Våra scenarier är normativa och beskriver hur ett specifikt mål nås:

- **Bevarande-scenarier:** Hur kan målet nås inom nuvarande struktur genom Anpassningar?
- **Transformativa scenarier:** Hur kan målet nås genom transformation när den rådande strukturen blockerar nödvändiga förändringar?

Scenarier

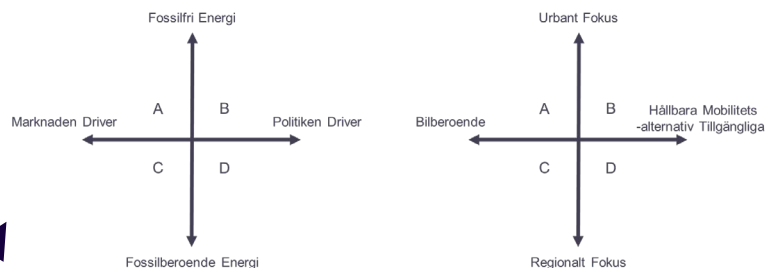
Steg 1

Identifiera parametrar som möjliggör det för oss att beskriva omvärlden och dess förändringar i scenarier

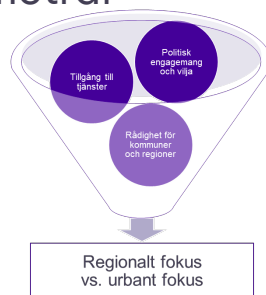

Steg 3

Baserat på de 4 utvalda parametrarna definieras 2 scenarion

Steg 2
Vidareutveckla, kombinera och gruppera parametrar

Steg 4

Utveckling av 2 normativa "roadmaps" för perioden 2026 → 2045

	Startpunkt	2030	2035	2040
Scenario # 1	A			
	B			
	C			
	D			
Scenario # 2	A			
	B			
	C			
	D			

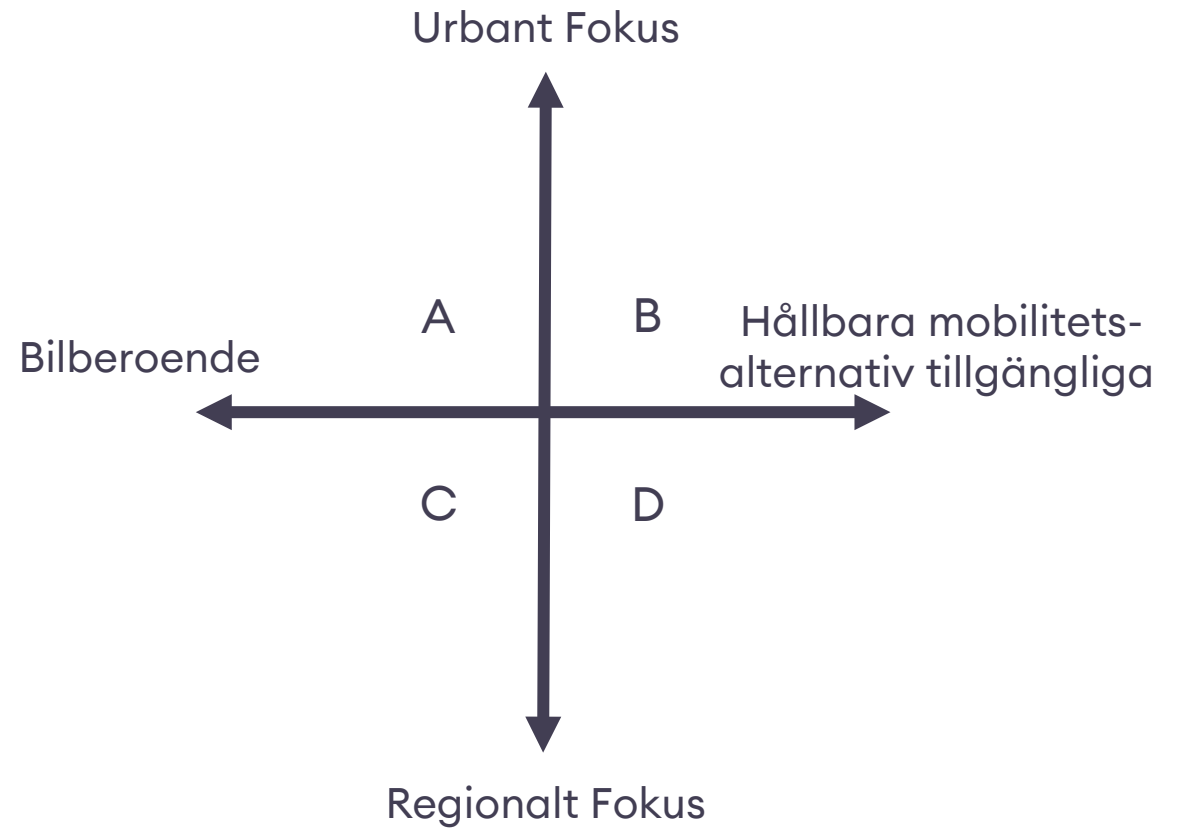
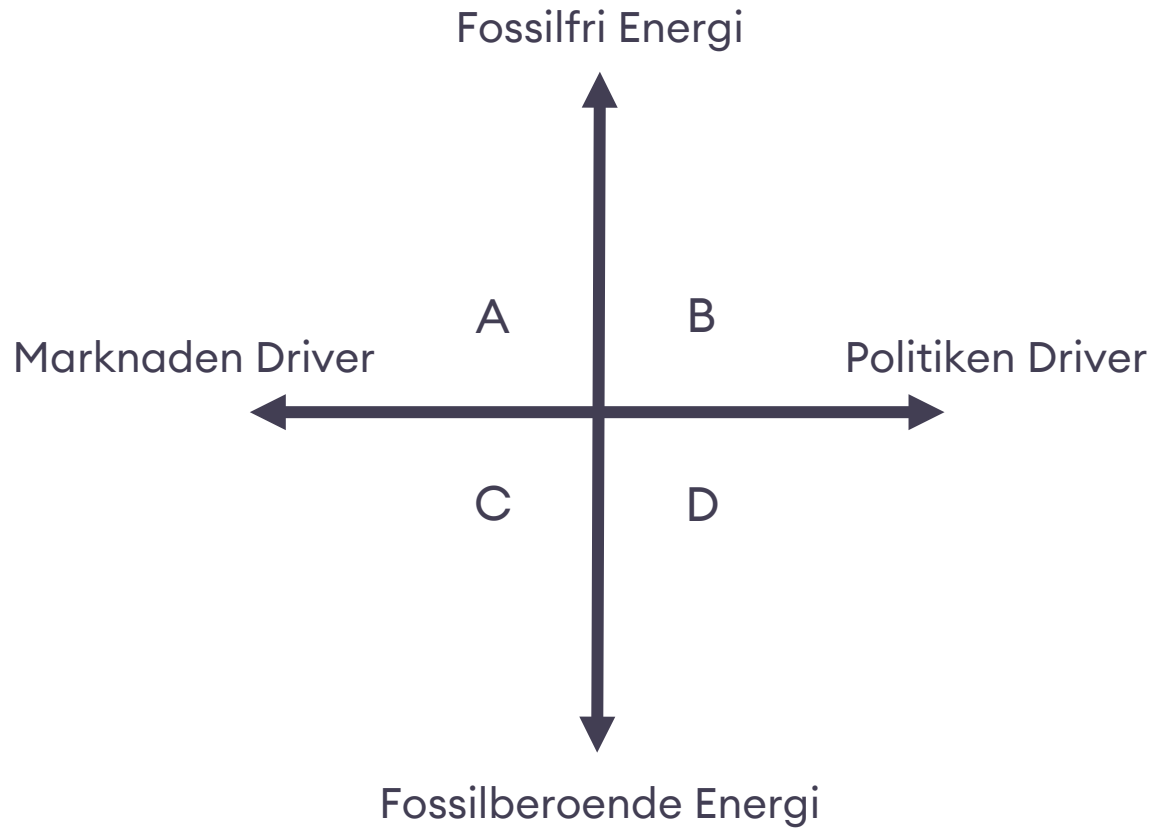

Vision 2045

Vision 2045

Våra två scenarier ...

Grundförutsättningar

Oavsett vilket scenario som vi diskuterat har vi gång på gång återkommit till två grundläggande förutsättningar.

Det blir tydligt att dessa krävs för att möjliggöra och påskynda transportsektorns energi- och klimatomställning.

- **Sektorsövergripande samverkan** mellan transportsektorn, energisektorn och infrastruktur/samhällsplanering
- **Regional samverkan** inom länet – mellan städer och landsbygd – genom samarbete mellan region, länsstyrelse, kommuner m.fl.

Grundförutsättningar

*Men ... hur
åstadkommer vi denna
samverkan då?*

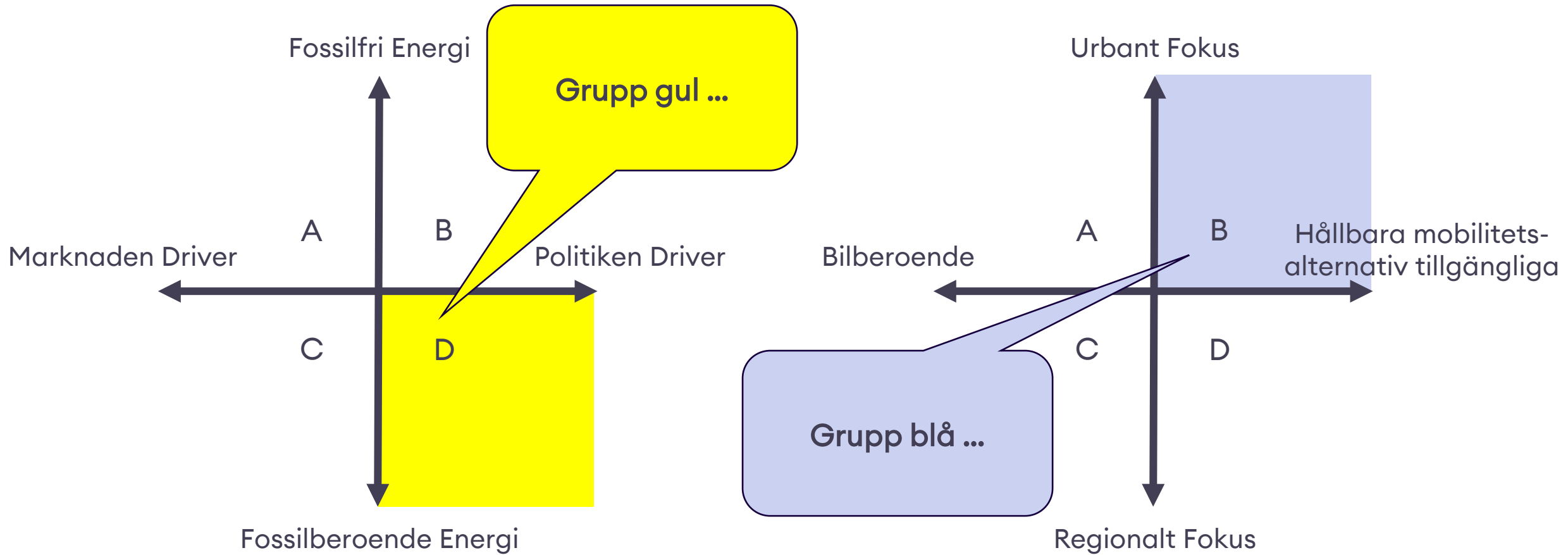
Vi vill gärna ha er hjälp!

- Vi önskar att ni i grupper om 3 funderar på vad som vad som karakteriserar sektorsövergripande och regional samverkan
- Vi vill att ni dokumenterar och delar era förslag och tips genom att skriva in dem i mentimeter.
- Ni kommer få 15 minuter till ert förfogande.

- **Sektorsövergripande samverkan** mellan transportsektorn, energisektorn och infrastruktur/samhällsplanering
- **Regional samverkan** – mellan städer och landsbygd – genom samarbete mellan region, länsstyrelse, kommuner m.fl.

Ert fokus ...

Vi vill gärna ha er hjälp!

- Diskutera i grupper om 3:
 - Vad karakteriserar samverkan i ditt scenario?
 - Förutsättningar som måste finnas på plats?
 - Syftena? Medverkande? Spelregler?
- Dokumentera reflektioner, förslag och tips i mentimeter.
- Ni har 15 minuter till ert förfogande.

- **Sektorsövergripande samverkan** mellan transportsektorn, energisektorn och infrastruktur/samhällsplanering
- **Regional samverkan** – mellan städer och landsbygd – genom samarbete mellan region, länsstyrelse, kommuner m.fl.

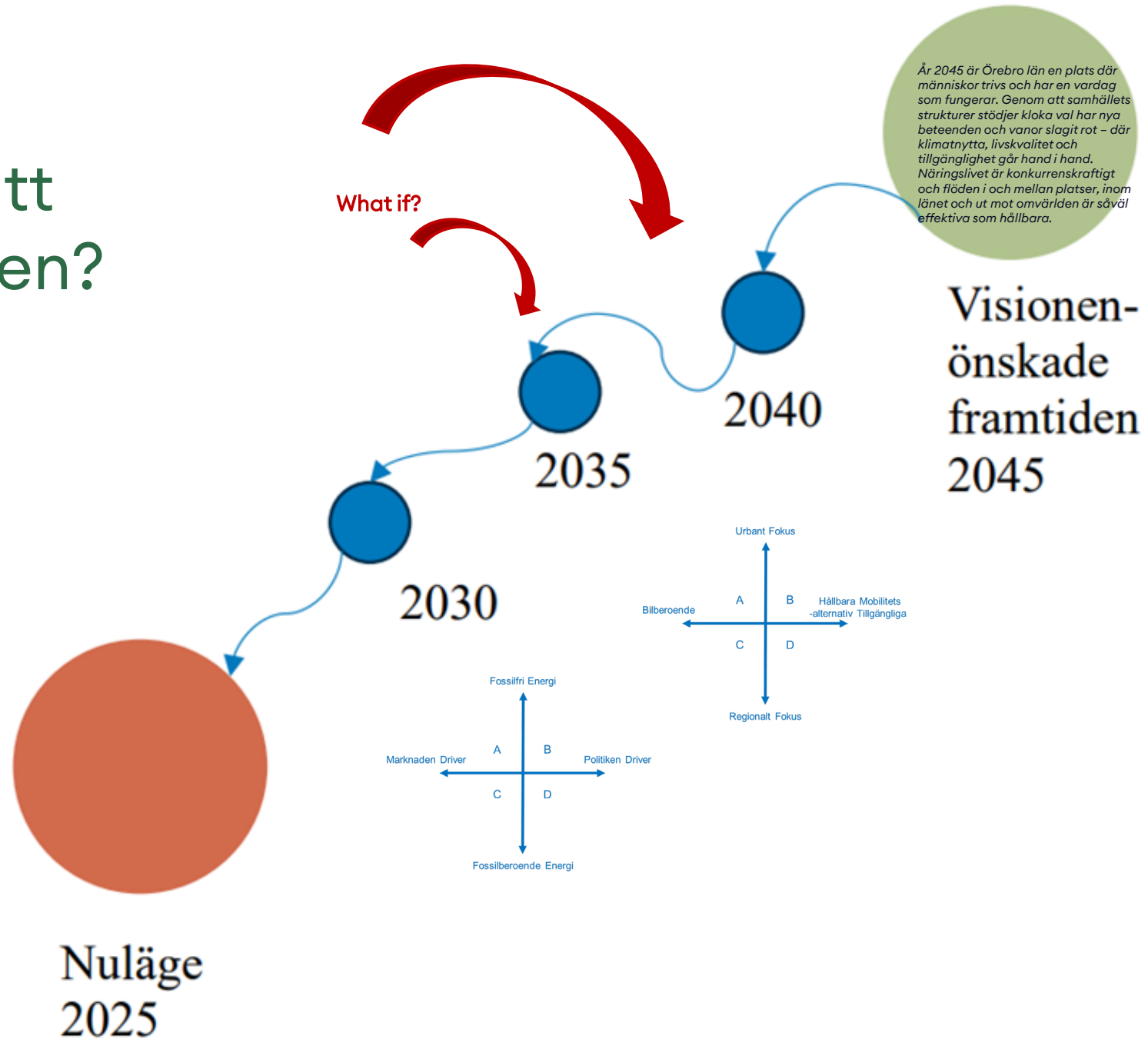
Utgångsläge/Förutsättningar för Gul grupp:

- Politiken (och inte marknaden) driver omställningen
- Fortsatt stort beroende av fossilbaserad energi

Utgångsläge/Förutsättningar för Blå grupp:

- Ett fokus på de urbana behoven och förutsättningarna
- Hållbara mobilitetsalternativ är tillgängliga

Vad krävs för att realisera visionen?

Tack!